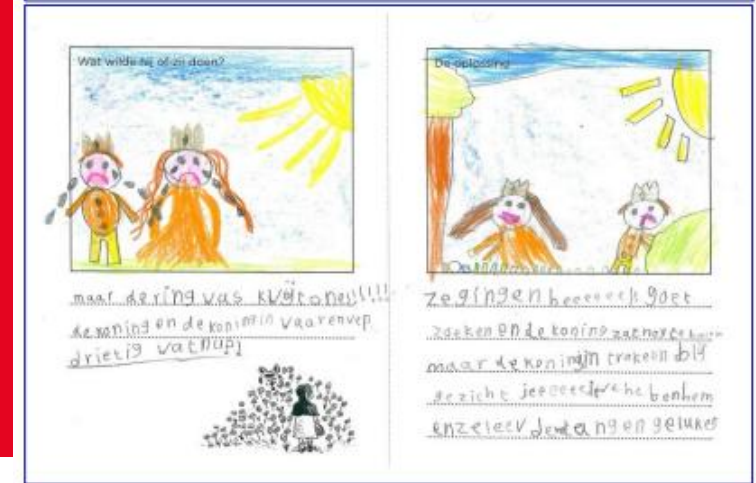
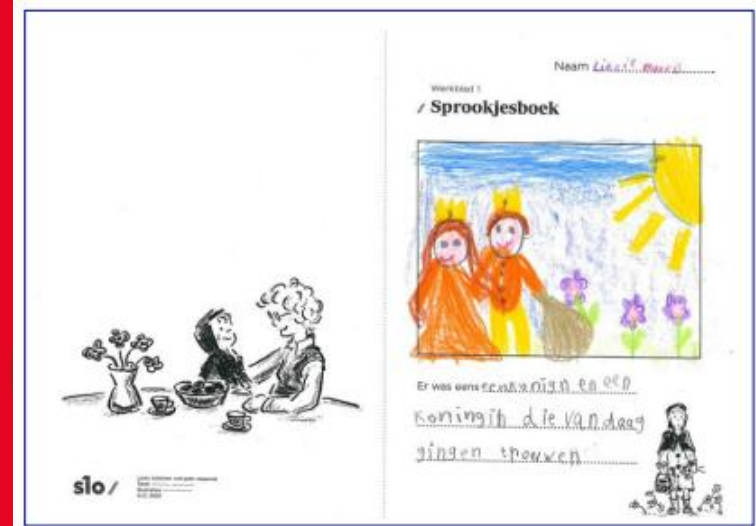

Schrijven in de onderbouw

Hoe stimuleer je ontluikend schrijven?

Voorbeeld van een sprookjesboek (les 1-3, groep 3)
Leerling uit groep 3, Vrije school Amersfoort

Jantien Dhont
j.dhont@slo.nl

Het programma

***Achtergrond en bedoeling project Schrijven in de
onderbouw po, SLO***

***Ontluikend en beginnend schrijven met (jonge)
nieuwkomers***

***Inkijkje in het materiaal: rijk, betekenisvol, actief en
samenhangend***

Definitieve conceptkerndoelen – Schrijven

Taalkramp

Uw kleuter spreekt een mondje Frans
en al zijn juffen blijken fans.
Er komt een woordje Engels uit?
Een kus alsook een bank vooruit!

Praat hij Arabisch, Pools of Turks,
dan wordt de juf een tikje nurks.
Meertaligheid, een waar festijn!
Als 't maar de juiste talen zijn.

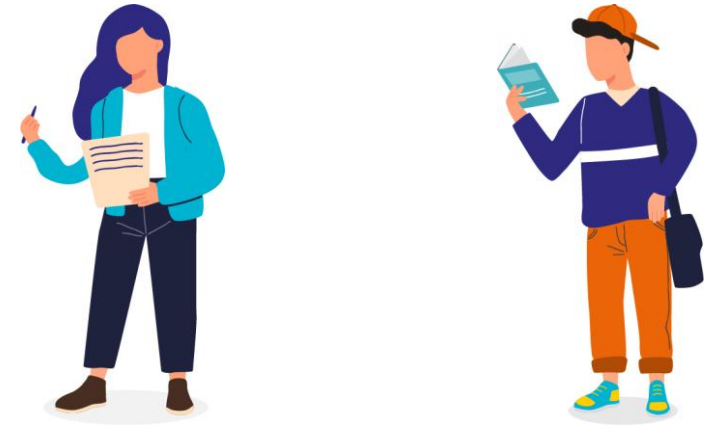
Wat zijn de basisvaardigheden taal?

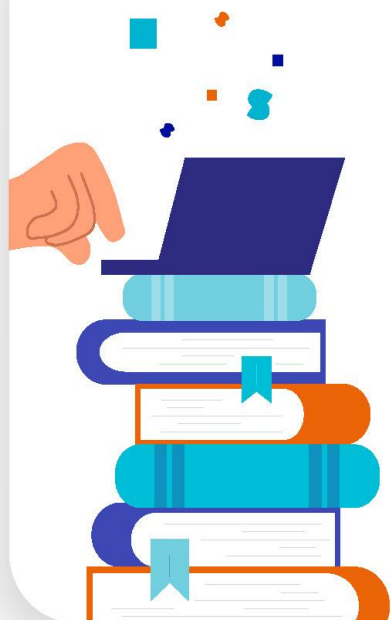

Basisvaardigheden taal zijn de **taalvaardigheden** die leerlingen als basis nodig hebben om te functioneren in het (vervolg)onderwijs en de samenleving.

Het gaat daarbij om lezen, mondelinge taalvaardigheid, schrijven en taalbeschouwing/taalverzorging. Daarbij staat het laatste in dienst van de eerste drie domeinen.

Didactiek

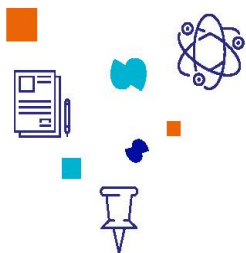
- Maak gebruik van bewezen effectieve didactiek.
- Zorg voor een rijk taalaanbod.
- Bevorder lees- en schrijfmotivatie.
- Zet meertaligheid in bij het leren.

Samenhang

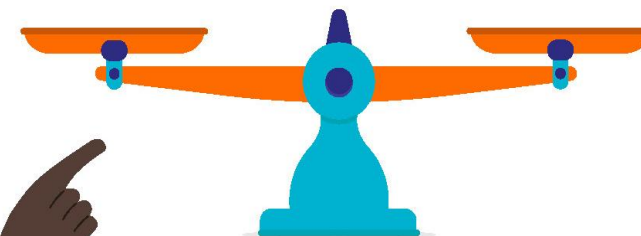
- Zorg voor samenhang tussen lezen, schrijven en mondelinge taalvaardigheid.
- Zorg voor betekenisvolle verbinding tussen taalverzorging en lezen, schrijven en mondelinge taalvaardigheid.
- Verbind de taalvaardigheden expliciet aan andere vakken.
- Houd zicht op de doorlopende leerlijn van de taalvaardigheden.

Adviezen versterken basisvaardigheden

Toetsing

- Start vanuit taaldoelen. Stem daar formatieve evaluatie en summatieve beoordeling op af.

Organisatie

- Verdeel de onderwijstijd over de taalvaardigheden evenrediger: besteed meer aandacht aan schrijven en mondelinge taalvaardigheid.

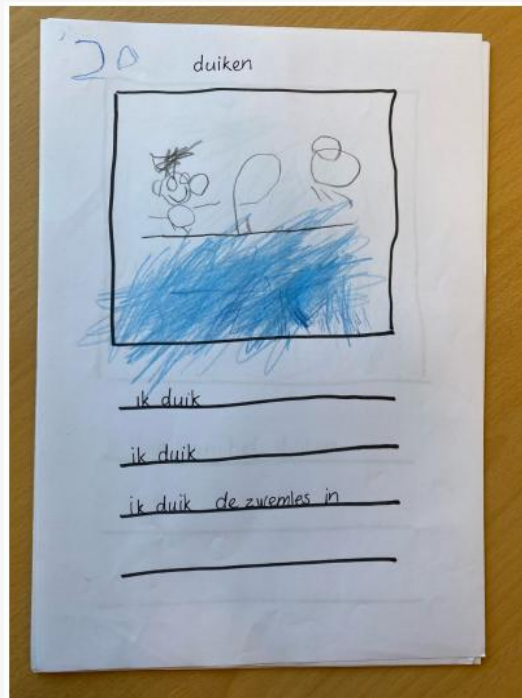
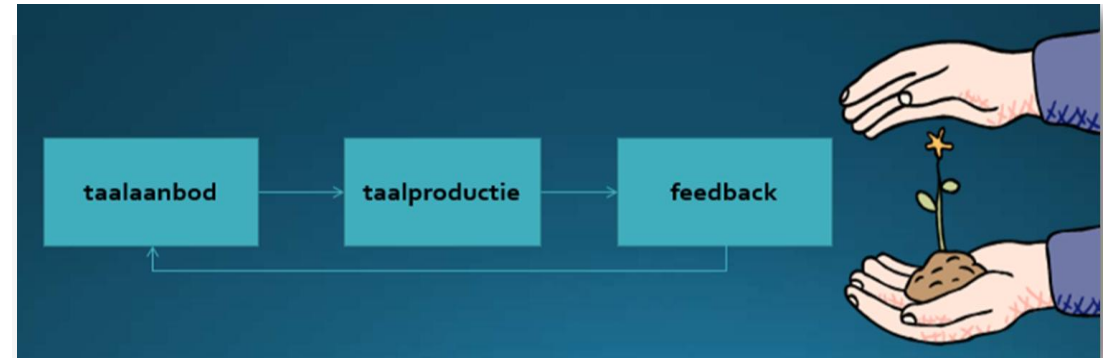

Werken aan een curriculum dat de basisvaardigheden versterkt

Waarom zou je (leren) schrijven?

- Communicatieve functie
- Expressieve functie
- Conceptualiserende functie

Waarom zou je ontluikend schrijven stimuleren?

'Durf als leraar aan al je kleuters verhalen en prentenboeken met een rijke woordenschat voor te lezen (elke dag!); durf hen prikkelende vragen over hun luisterervaring te stellen.

Trek die lijn van rijke teksten en diepgaande gesprekken in alle leerjaren van het basisonderwijs door. Durf leerlingen vragen om te 'schrijven' over de teksten die ze hebben gelezen, ook creatief!

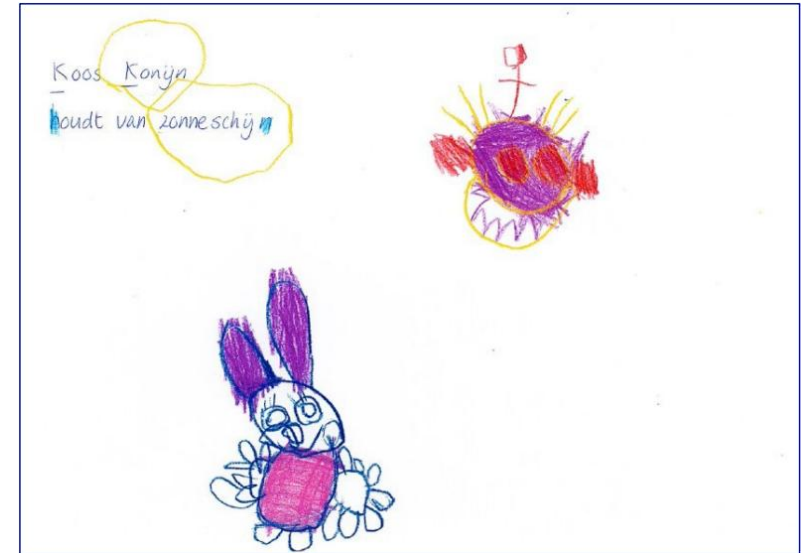
(Citaat Kris van Den Branden, blog Duurzaam Onderwijs)

Auditieve training blijkt niet zinvol in relatie tot het leren lezen (Ise et al., 2012). De tijd die voor toekomstige zwakke lezers beschikbaar is, kan beter worden besteed aan de ontwikkeling van letterkennis en invented spelling (functioneel schrijven) (Smits en van Koeven, 2020)

Wat is schrijven in de onderbouw?

- Fase 1. Het tekenen. In deze fase is er nog geen verschil zichtbaar tussen tekenen en schrijven.
- Fase 2. Krabbelen. Een kind in deze fase geeft woorden weer met krabbels.
- Fase 3. Ketens letterachtige vormen of letters. In deze fase beseft een kind dat woorden weergegeven worden door reeksen abstracte tekens. Ook heeft het kind door dat deze tekens bij elk woord in een andere volgorde staan.
- Fase 4. Het gebruiken van één of enkele letters voor het hele woord. Een kind in deze fase schrijft net zo goed van links naar rechts als van rechts naar links.
- Fase 5. Invented spelling. In deze fase schrijft het kind de klanken zoals het ze hoort. Deze spontane spelling verandert geleidelijk in spelling volgens de regels.

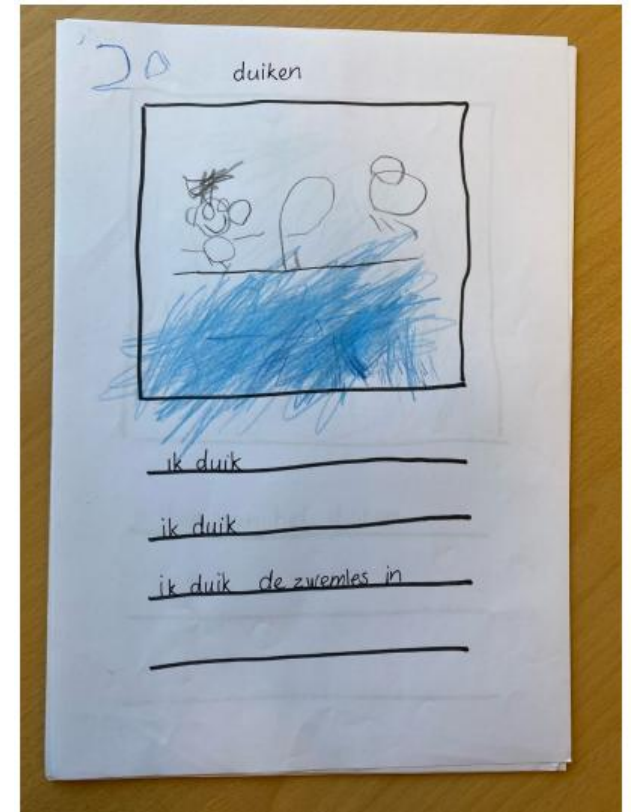
**Nieuwe handreiking +
schrijfactiviteiten, SLO**

[Leren schrijven met peer response en instructie in genrekennis - SLO](#)

Uitgangspunten:

- Procesgerichte schrijfdidactiek: schrijffasenmodel
- Peer response
- Genrekennis en focus van instructie
- Koppeling lezen en schrijven
- Thematische context: rijk, betekenisvol, actief en samenhangend
- **Ruimte voor alle talen**

Fasenmodel schrijven

Voor jonge kinderen en nieuwkomers:

1. Oriënteren op het schrijven/de schrijfo opdracht
2. De schrijfo opdracht
- 3. Hulp tijdens het schrijven**
4. Bespreken van de tekst
5. Herschrijven van de tekst (=reviseren)
6. Verzorgen/redigeren en publiceren

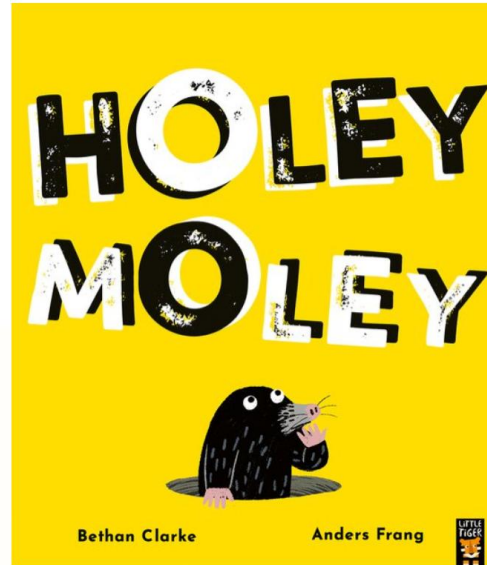
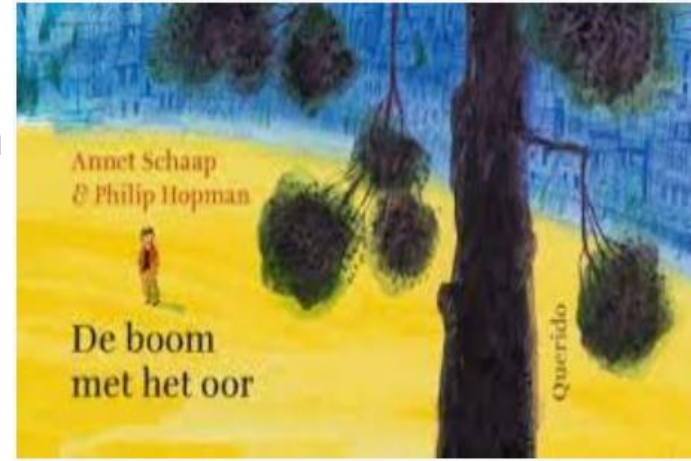
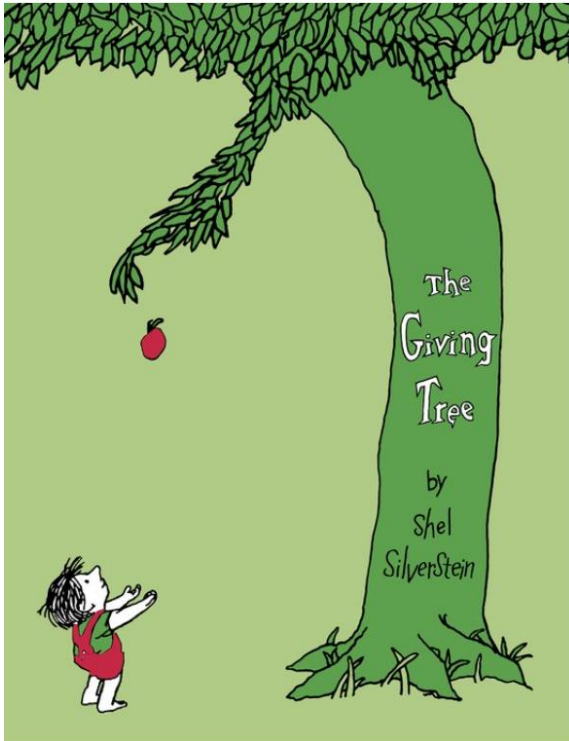

Genrekeuzes en koppeling lezen en schrijven

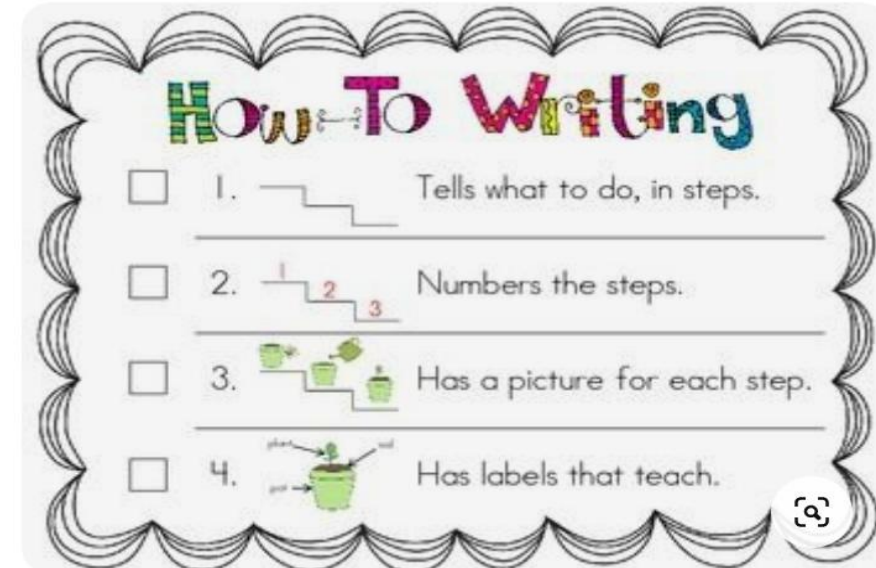
Groep 1-2: 2x verhaal, 1x infotekst, 3x poëzie

Groep 3: 3x verhaal (sprookje), 3x instructie

Marjet Huiberts & Sieb Posthuma

Aadje Piraatje

Werken aan schrijfvaardigheid in de onderbouw

Duidelijke visie op taalonderwijs:

Rijk en betekenisvol

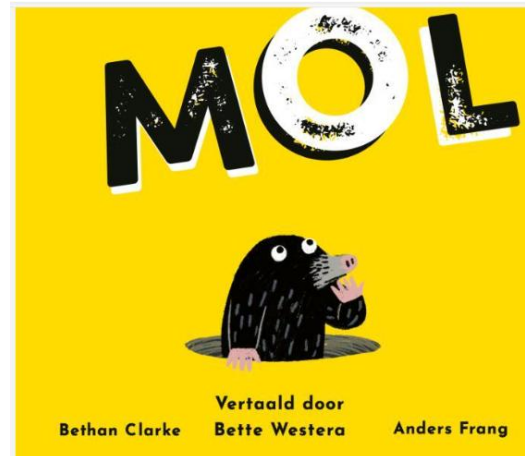
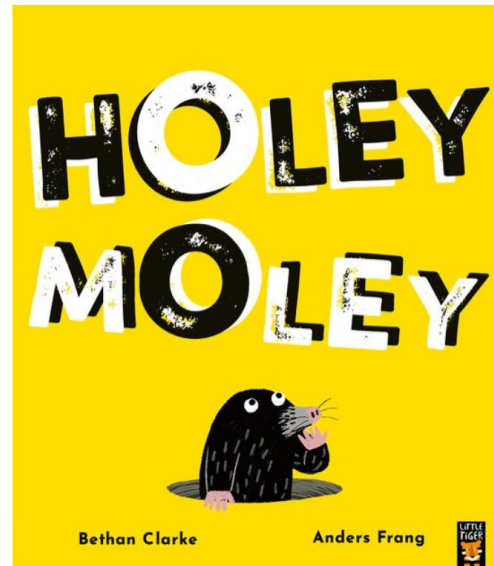
Onderbouw: groep 1-2

Breed thema: 'Erop uit!'

We gaan zwemmen!

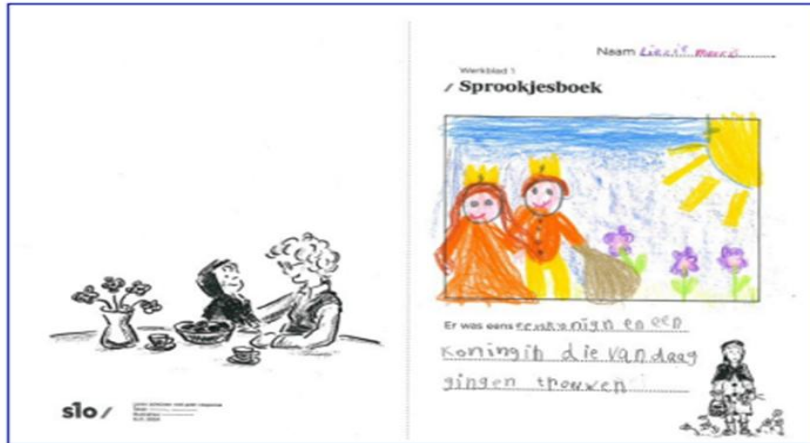
We verkennen de stad

Er leeft iets onder de grond

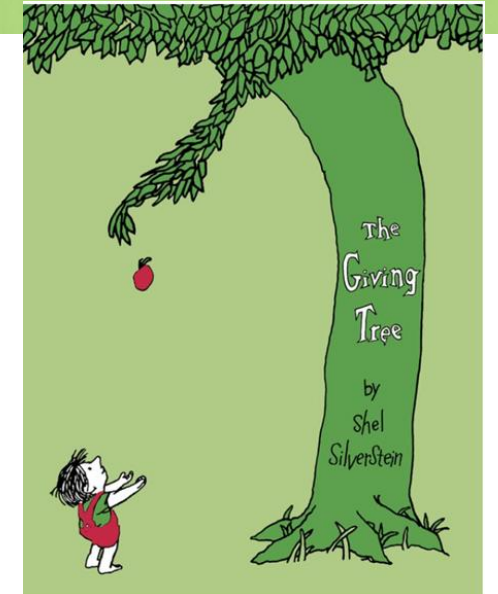
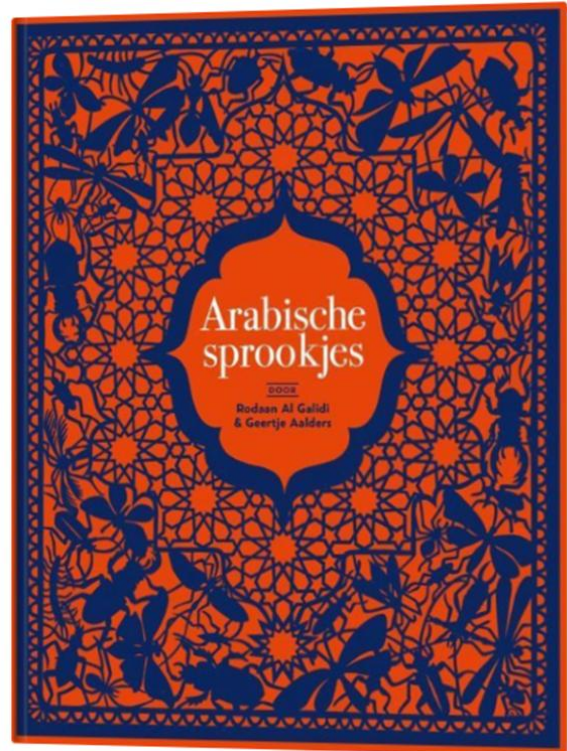
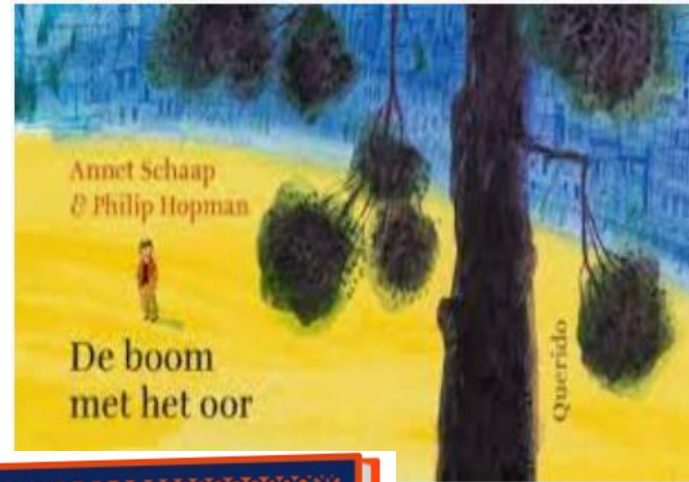

Actief en samenhangend

Onderbouw:
Groep 3

Klassikale leesopdracht:

[De Boze Wolf vertelt | Publicatie |](#)
[Inspectie van het onderwijs](#)
[\(onderwijsinspectie.nl\)](#)

Nederlands	Engels	Duits	Pools	Bulgaars	Oekraïens	Turks	Arabisch
wolf	wolf	wolf	wilk	вълк, Вълк, вълчица	вовк	kurt, böri, lupus	ذئب
bos	forest	der Wald, der Busch	las, bór	лес, гора, китка	ліс	orman, ağaç, demet	باقه
oma	grandma	Oma	babka, babcia, babunia	баба, бабче	бабуся, баба, бабуня	büyükanne, nine, anneanne	جدة
jager	hunter	Jäger	myśliwy	ловец, преследвач, ловци	мисливець	avcı	صائد
opeten	to eat	essen	zjeść	ям, консумирам	їсти	yemek	أكل

Thema's, genres en focus van instructie in de lessenseries

Leerjaar	Thema	Genre 1	Genre 2	Focus van instructie
Groep 1-2	Erop uit	Verhalende teksten (2x) Informatietekst (1x)	Gedichten	Actiewoorden Herhaling Klinkerrijm Beginrijm en woordrijm
	Magie	Verhalende teksten		Herkenningwoorden Actiewoorden 'Maar' als aanduiding van tegenstelling <u>Probleem-oplossing</u>
Groep 3	Aan tafel		Instructieteksten	Volledige opsomming Volgorde van nummering

Groep 1-2

Verhaal 1
Verhaal 2
Informatietekst

In het zwembad
In de stad
In de natuur

Gedicht 1
Gedicht 2
Gedicht 3

Ik spring, in spring, ik spring in het diepe
Schoenen, broek, bloemen en een oesje
Milo Mol woont in een hol

Groep 3

Verhaal 1
Verhaal 2
Verhaal 3

Er was eens...
Een oor dat echt luistert!
Zo verloopt het verhaal

Instructie 1
Instructie 2
Instructie 3

Wat heb je nodig om appelmoes te maken?
Hoe maak je appelmoes?
Hoe maak je een heksenmaaltijd?

Leerjaar	Schrijfproducten deel 1	Schrijfproducten deel 2
Groep 1-2	Kijk-leesboek (in de leeshoek).	Dichtbundel De oe-mand
Groep 3	Sprookjesboek	Receptenboek

Verhalende tekst: Zwembad, Aadje Piraatje

Bij deze schrijfactiviteit ontdekken leerlingen:

- wat actiewoorden zijn;
- dat je met actiewoorden heel precies kunt tekenen en beschrijven wat er gebeurt.

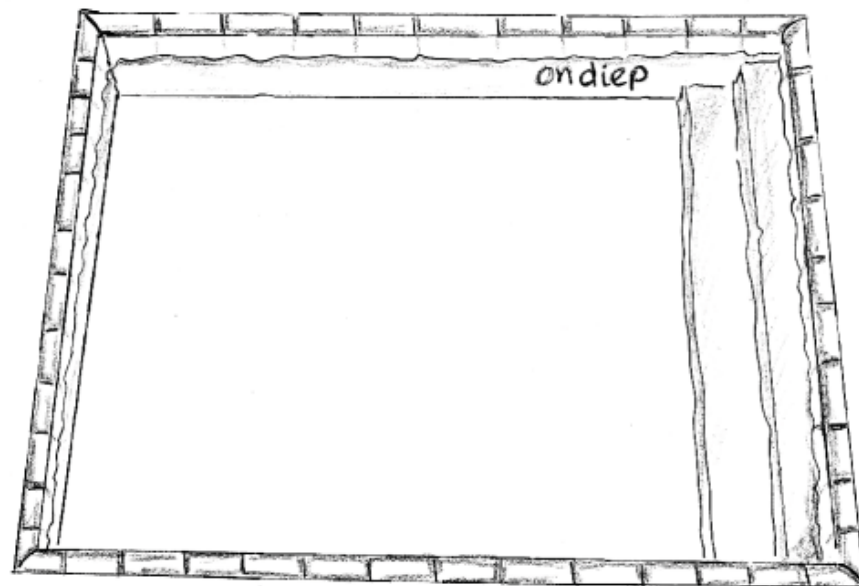
De schrijfactiviteit

De kinderen gaan een verhaal maken in de vorm van een taaltekening van een actie in het zwembad. Wat ze in het zwembad doen, maken ze extra duidelijk met actiewoorden die ze erbij schrijven (of de leerkracht) of stempelen.

Aadje piraatje leert zwemmen

In het zwembad

.....

.....

.....

.....

Aadje Piraatje kon nog niet zwemmen
Dus gooide z'n vader een werphengel uit
Aadje Piraatje hing aan het haakje
En vader Piraat riep luid:

Intrekken, wijd en sluit
En een rondje met je armen
Dan spuit je vooruit,
Intrekken, wijd en sluit, dan spuit je vooruit

Alle piraten stonden te kijken
Jan-zonder-hand deed de armen mooi voor
En Joop-houten-poot demonstreerde de beenslag
En iedereen riep in koor:

Intrekken, wijd en sluit
En een rondje met je armen
Dan spuit je vooruit,
Intrekken, wijd en sluit, dan spuit je vooruit

Plotseling stak er een vin uit het water
'Haaien, kijk uit!' schreeuwde Goof-zonder-oog
Eén grote haai rook aan Aadje z'n tenen
En Aadje die piepte heel hoog:

Intrekken, wijd en sluit
En een rondje met m'n armen
Dan spuit ik vooruit,
Intrekken, wijd en sluit, dan spuit ik vooruit

Aadje vloog door 't water en geen haai die hield hem bij
Hij kreeg meteen diploma A en iedereen was blij
En 's avonds was het feest aan boord met rum en ossenworst
En alle piraten zongen de hele nacht uit volle borst:

Intrekken, wijd en sluit
En wat haaien bij je billen
Dan spuit je vooruit
Intrekken, wijd en sluit, dan spuit je vooruit.

Bronvermelding

Tekst en muziek: Marjet Huiberts en Henny Vrienten

[boekje_aadje_piraatje_zwemles_klein.pdf](#)

[Aadje Piraatje - Educatieve iPad app](#)

Thema: Ik leer zwemmen

Verhaallijn	Mogelijke sleutelvragen
Opening van het thema (plaats, situatie, personen, probleemstelling)	<ul style="list-style-type: none"> • Wie heeft er weleens gezwommen? • Waar deed je dat? (zwembad, zee, meer) • Wie is (net) begonnen met zwemles? • In welk bad zit je? • Wat moet je in dat bad laten zien? • Wie zwemt er al in het diepe? • Wie zwemt er al onder water?
Episode 1 Aadje Piraatje krijgt zwemles van zijn vader op zee en de overige piraten.	<ul style="list-style-type: none"> • Wat zijn piraten? • Waarom is het belangrijk dat Aadje Piraatje leert zwemmen? • Wat moet je doen met je armen en benen als je de schoolslag zwemt? • Welke hulpmiddelen kun je gebruiken als je nog niet kunt zwemmen? • Welke materialen blijven drijven en welke materialen zinken?
Episode 2 Aadje Piraatje wordt achterna gezeten door een haai en moet daarom wel zwemmen!	<ul style="list-style-type: none"> • Wat weet je over een haai? • Is Aadje Piraatje bang voor de haai, denk je? • Krijgt de haai Aadje te pakken in het verhaal? • Waarom leert Aadje opeens heel snel zwemmen?
Episode 3 Aadje Piraatje viert feest aan boord met rum en ossenworst, want hij heeft diploma A gehaald.	<ul style="list-style-type: none"> • Waarom is het feest aan boord? • Hoe vieren de piraten feest? • Wat is rum? Wat is ossenworst? • Wie heeft net als Aadje zwemdiploma A? • Gaat het in het echt ook zoals bij Aadje Piraatje? Wat is er anders?

Vanuit meertaligheidsperspectief

Geplande
scaffolding

Interactieve
scaffolding

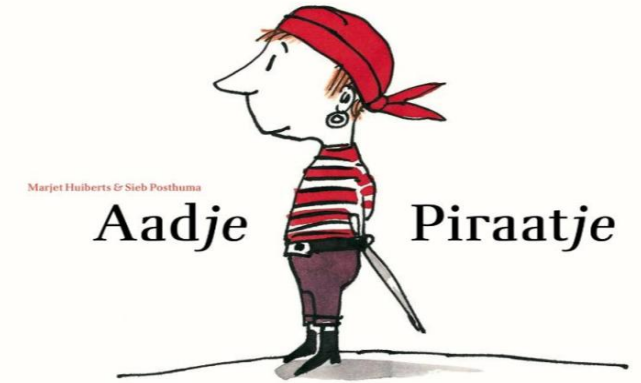
Geplande scaffolding

Pre-teaching: ouders of leerlingen uit de bovenbouw vragen om Het boek voor te lezen of het verhaal te vertellen in de thuistaal van de leerling. Evt. het liedje met animatie laten horen (youtube)

Een verteltafel inrichten met voorwerpen die met het thema 'zwemmen' te maken hebben, zoals zwempak, duikbril, zwembandjes, badmuts, zwemdiploma, buitenbad, binnenbad, duikplank.

Het woord 'zwemmen' en/of 'zwemles' in verschillende talen (incl. NL) op het bord schrijven. Evt. Ook andere kernwoorden noteren, met plaatjes erbij: piraat, hengel, de zwembewegingen met uitgebeelde handelingen uit het versje/liedje (intrekken wijd en sluit, rondje met je armen)

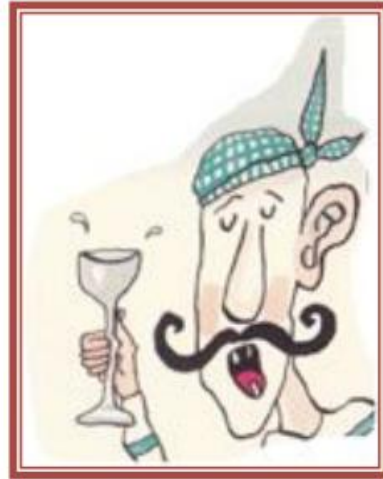
[Join our crew! | Schooltv](#)

Kennis maken met alle piraten

martijn
sacherijn

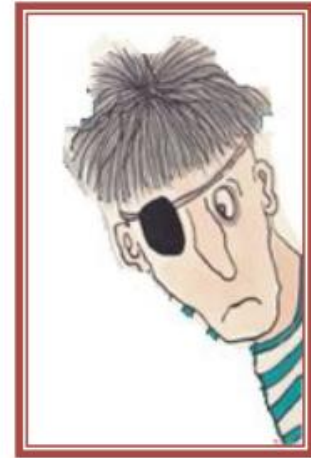
floor zonder
oor

jan zonder
hand

aadje
piraatje

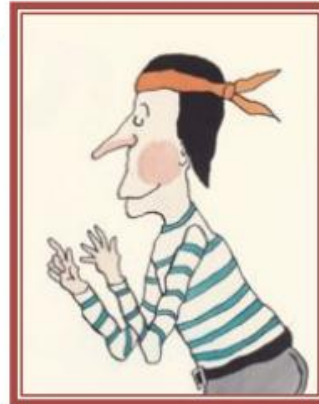
goof zonder
oog

stoere
jeroen

vader
piraat

stille
cornelis

Joop
houten poot

Interactieve scaffolding

[handreiking-schrijven-in-de-onderbouw-po-eropuit \(4\).pdf](#)

Bij deze schrijfactiviteit ontdekken leerlingen:

- wat actiewoorden zijn;
- dat je met actiewoorden heel precies kunt tekenen en beschrijven wat er gebeurt.

Hulp tijdens het schrijven

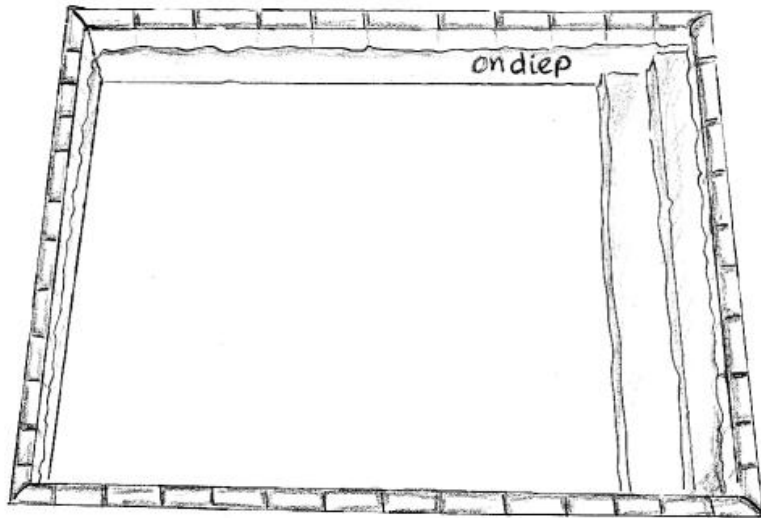
1. De leerling knipt plaatjes uit van zwemmende kinderen;
2. De leerling tekent zelf een zwemactie;
3. De leerling maakt een tekening van een zwemactie en stempelt of schrijft er zelf enkele woorden bij.

woorden of woordgroepen door leerkracht of de leerling; ook in de thuistaal (Google translate)

Thuis gesprek voeren n.a.v. de tekening/thema

In het zwembad

Tekstbespreking met taalmaatjes

Wat zie je op de tekening?

Zie je wat iemand doet in het zwembad?

Is het een actie?

Waarom zie je dat?

Kun je ook zien of iemand het leuk vindt om in het zwembad/in of onder water te zijn?

Waarom zie je dat?

Publiceren van de teksten

Verzamel alle tekeningen van de kinderen en bundel deze; samen met de gedichten uit de volgende les wordt dit een verhalen- en dichtbundel.

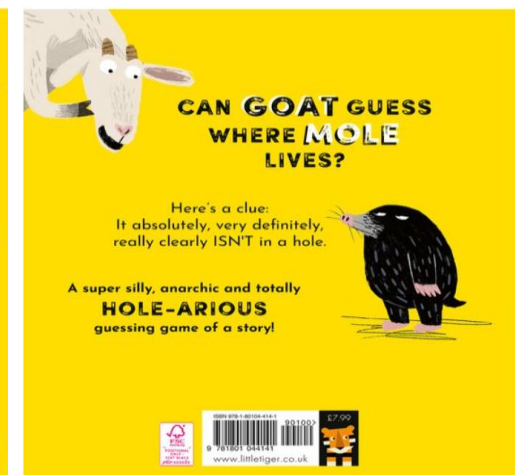
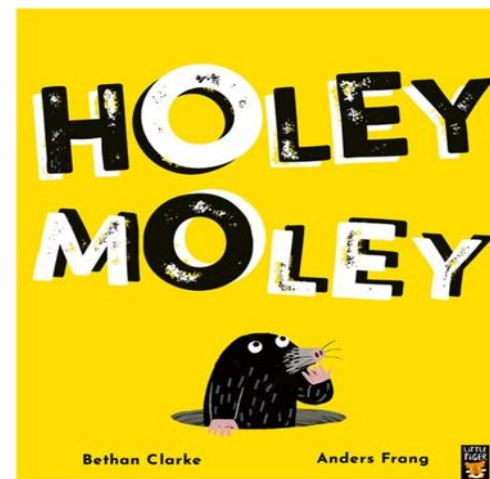
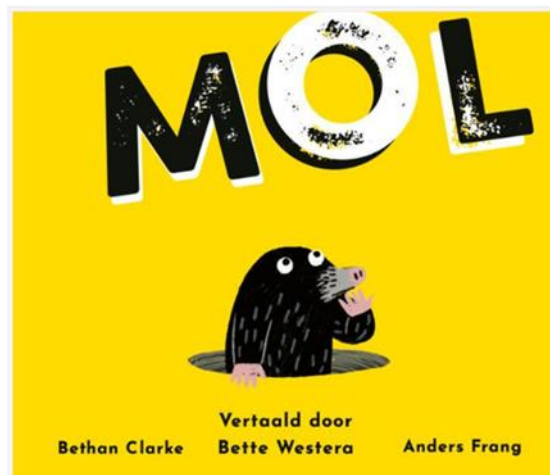
Informatieve tekst over de mol

Tijdens deze activiteit ontdekken leerlingen (focus van instructie):

- wat **actiewoorden** zijn (herhaling);
- dat je met **actiewoorden** heel precies kunt tekenen en beschrijven wat een dier doet (herhaling);
- wat een informatietekst is.

De schrijfactiviteit

Vertel de leerlingen dat ze met tekeningen en woorden een informatietekst gaan maken waarin ze vertellen wat een mol allemaal doet. Dit doen ze door **vier acties van de mol te tekenen en te beschrijven met actiewoorden**. Ze kunnen tekenen en de tekeningen aanvullen met woorden (stempelen, naschrijven of zelf schrijven).

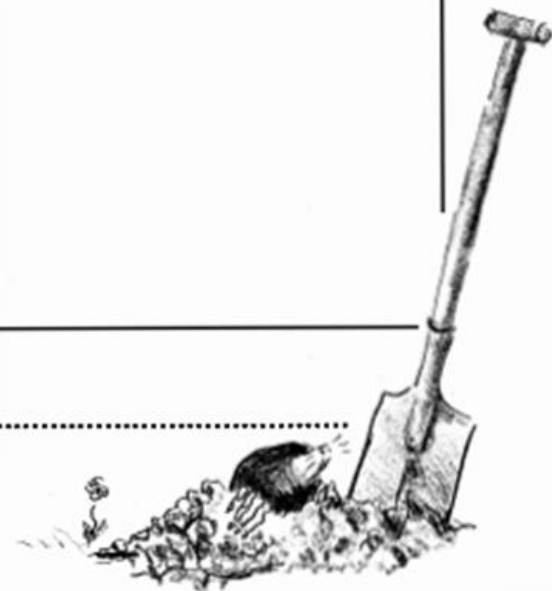
In de natuur

Wat eet de mol?

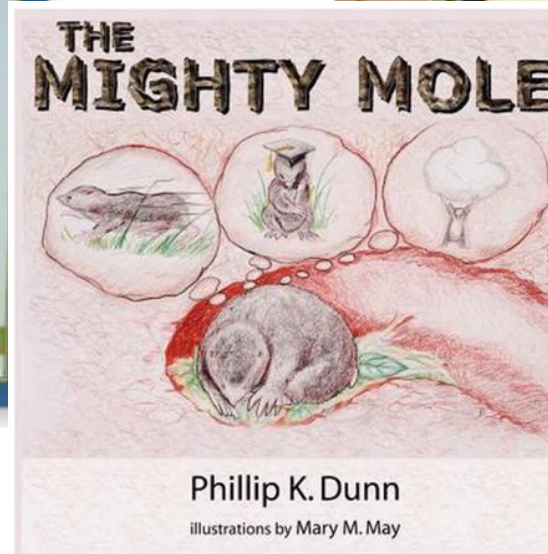
Hoe graaft de mol?

Hoe speelt de mol?

Hoe slaapt de mol?

Geplande scaffolding

Preteaching:

- Video in thuistaal kijken over de mol
- Prentenboek in de thuistaal voorlezen (thuis)
- Woorden als eten, spelen, graven, slapen op het bord met afbeeldingen + in andere talen. *Of leerlingen de afbeeldingen van tevoren mee naar huis geven en vragen om te bespreken met ouders.*
- *Of spreekwand maken: plaatje met geluidsfragment.*

Interactieve scaffolding

Hulp tijdens het schrijven

1. De leerling knipt plaatjes uit van een mol en plakt ze in de kaders;
2. De leerling tekent zelf de vier acties in de voorgedrukte kaders van het uitgedeelde werkblad, de leerkracht schrijft er eventueel woorden bij;
3. De leerling tekent zelf de vier acties en stempelt er enkele woorden of zinnen bij in de thuistaal;
4. De leerling tekent zelf de vier acties en schrijft woorden of zinnen na die de leerkracht heeft voorgeschreven, of schrijft de woorden er zelf bij, in de thuistaal.

Tekstbespreking met taalmaatjes

Per groepje (maximaal vier) kunnen kinderen naar elkaars tekeningen kijken en met elkaar bespreken:

Waar op de tekening eet de mol? Wat **eet** hij?

Waar zie je de mol graven? Hoe **graaft** hij?

Waar zie de mol spelen? Hoe/wat **speelt** hij?

Waar zie je de mol **slapen**? Hoe kun je dat zien/waaraan zie je dat?

Welke **actiewoorden** zijn bij de tekeningen geschreven?

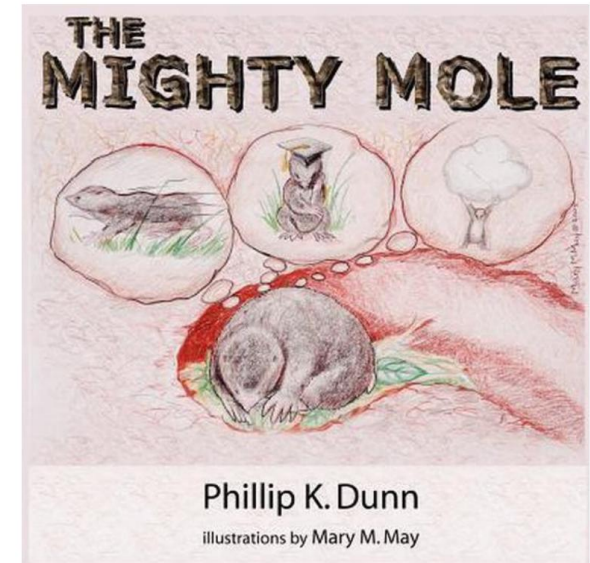

Foto: Harbert Waalboer

Overzicht conceptkerndoelen po

Overkoepelend

- Kerndoel 1 **Taal- en leesomgeving**
- Kerndoel 2 Taal in de leergebieden

Domein Communicatie

- **Kerndoel 3 Luisteren en lezen met begrip**
- Kerndoel 4 Luisteren en lezen met diep begrip
- **Kerndoel 5 Doelgericht spreken en schrijven**
- **Kerndoel 6 Creatief taal gebruiken**
- **Kerndoel 7 Schrijven om te leren**
- Kerndoel 8 Bronnen verkennen
- **Kerndoel 9 Doelgericht gesprekken voeren**
- **Kerndoel 10 Gesprekken voeren om te leren**
- Kerndoel 11 Reflecteren op taalactiviteiten

Domein Taal

- Kerndoel 12 Vorm en betekenis beschouwen
- Kerndoel 13 Spelling, formulering en interpunctie
- **Kerndoel 14 Talige identiteit**
- Kerndoel 15 Taalvariatie en taalverandering

Domein Literatuur

- Kerndoel 16 Leesvoorkeur
- Kerndoel 17 Waarde van literatuur
- **Kerndoel 18 Verhalende teksten**
- **Kerndoel 19 Literaire genres**

Kerdoel 1 Taal- en leesomgeving

DoelzinDe school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving.

Het gaat hierbij om

- aanbieden van taalactiviteiten in betekenisvolle contexten;
  - aanbieden van een veelzijdig en actueel aanbod van jeugd-literatuur binnen een vaste leesroutine;
  - aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang;
  - stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven;
  - ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen.
-

Te denken valt aan

- aanbod ontwikkelen voor schoolbreed werken in betekenisvolle thema's met rijke teksten;
  - schoolbrede afspraken maken waarin het aanbod van literatuur en de leesroutine zijn vastgelegd;
  - schoolbrede afspraken maken over het bevorderen van samenhang tussen lees- en schrijfactiviteiten;
  - leesbevorderende activiteiten organiseren en deelnemen aan buitenschoolse leesbevorderingsactiviteiten;
  - ouders betrekken bij het in de thuistaal voorlezen op school.
-

Kerdoel 5	Doelgericht spreken en schrijven
Doelzin	De leerling spreekt en schrijft afgestemd op doel, publiek en context.
Het gaat hierbij om	<ul style="list-style-type: none"> • hanteren van een passende aanpak; • in eigen woorden verwerken van informatie uit verschillende bronnen tot een gestructureerde tekst met bronvermelding; • inzetten en uitbreiden van kennis over de vorm van teksten: tekstsoorten, tekststructuren, verteltechnieken; • schrijven op letter-, schrift- en tekstniveau met een leesbaar handschrift en typschrift, en verstaanbaar spreken; • reviseren van de tekst met het oog op doelgerichte communicatie: taalgebruik en taalverzorging.
Te denken valt aan	<ul style="list-style-type: none"> • verzamelde informatie uit bronnen in deelonderwerpen clusteren in een eenvoudig schrijfplan; • een mondelinge of schriftelijke instructie maken voor een bekend publiek; • een persoonlijke anekdote vertellen met toepassing van kennis over verteltechnieken; • een betogende tekst schrijven bij een wereldoriënterend of burgerschapsthema; • een tekst reviseren op basis van feedback.

Kerdoel 6

Creatief taal gebruiken

Doelzin

De leerling gebruikt taal op een creatieve manier.

Het gaat hierbij om

- verkennen van creatief taalgebruik van anderen in literaire en zakelijke teksten;
  - verwoorden van eigen ideeën, gedachten, ervaringen, gevoelens en fantasieën;
  - experimenteren met klanken, woorden, zinnen, literaire genres, taalregels, taalconventies en visuele vormen;
  - waarderen van creatief taalgebruik.
-

Te denken valt aan

- een taaluiting in de thuistaal verwerken op een poster;
  - een rap maken over gevoelens of ervaringen;
  - een kort verhaal schrijven op basis van een associatieketen;
  - in de huid kruipen van een voorwerp en de gevoelens van het voorwerp beschrijven.
-

Kerdoel 7

Schrijven om te leren

Doelzin

De leerling schrijft om tot kennisopbouw of begrip te komen.

**Het gaat
hierbij om**

- noteren van hoofd- en bijzaken, indrukken en vragen bij gelezen, bekeken of beluisterde inhoud;
  - samenvatten van gelezen inhoud;
  - verwoorden, onderbouwen en ordenen van gedachten, verworven inzichten en kennis in een tekst of schema;
  - inzetten en uitbreiden van school- en vaktaal;
  - schrijven op letter-, schrift- en tekstniveau met een leesbaar handschrift en typschrift.
-

**Te denken
valt aan**

- een schema maken bij een geschiedenistekst, zoals een tijdlijn of oorzaak-gevolgschema;
  - aan het eind van de les op een Post-it schrijven wat je geleerd hebt of wat je moeilijk vond;
  - een schriftelijke brainstorm om de achtergrondkennis te activeren.
-

Kun je hier morgen al mee aan de slag?

Ja, want...

Ja, mits...

Anders...

Nog vragen?
Dankjewel voor je aandacht!
j.dhont@slo.nl

Werk in uitvoering: SLO

- Ontwikkeling leerlijnen
- Handreikingen
- Voorbeeldmateriaal

- Referentiekader Taal

Platform Basisvaardigheden SLO

Schrijven

14 augustus 2024

> taal-Nederlands

- [schrijven](#)
- lezen
- mondeling
- taalbeschouwing

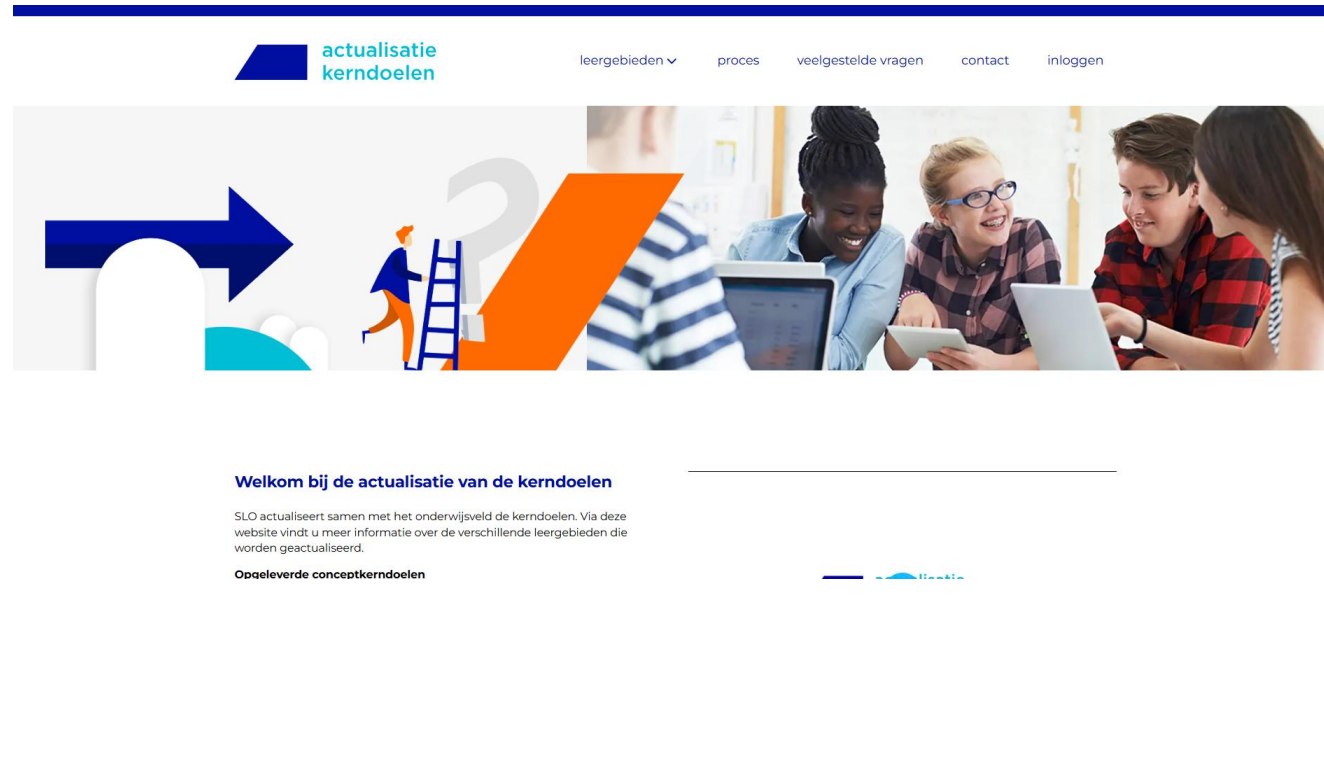
Schrijfvaardigheid

Een instructie schrijven voor het bakken van een muffin, een reflectief verslag schrijven over een museumbezoek of een recensie over een boek. Leerlingen leren in effectief schrijfonderwijs diverse tekstsoorten voorbereiden, schrijven, bespreken, herschrijven en publiceren.

- Effectief schrijfonderwijs op de basisschool > onderzoeksrapport
- Thematische schrijfactiviteiten > lesmateriaal
- Schrijfonderwijs op peil > handreiking
- Reflectiewijzer schrijfonderwijs

Actualisatie kerndoelen

Meer weten over de actualisatie van de kerndoelen en/of de definitieve conceptkerndoelen bekijken?

Zie websites

www.bukiboek.nl

www.meertaligheid.be | Nik-nak
- Tweetalige prentenboeken

[Honderd voorleesfilmpjes voor
meertalige gezinnen online](http://honderdvoorleesfilmpjesvoor.meertaligegezinnenonline.nl)
(boekstartpro.nl)

www.voorleesexpress.nl

[De weg naar meertalig voorlezen:
drie drempels overwonnen!](http://dewegnaar.meertaligvoorlezen.nl) |
[Kleutergewijs \(wordpress.com\)](http://kleutergewijs.wordpress.com)

